



Nulägesbeskrivning Individ- och familjeomsorgen

IFO:s inriktning och omfattning

IFO har budget för 16,7 årsarbetare inklusive en administratör samt 2,0 teamledare. Verksamhetens inriktning består till 75% av myndighetsutövning och 25% utförarverksamhet i form av en lokal öppenvård.

Den myndighetsutövande delen av verksamheten består av tre grupper, en med inriktning mot barn och familj, en mot vuxen och en mot biståndshandläggning.

En av teamledarna är riktad mot Barn och familjegruppen och Öppenvården medan den andra teamledaren är riktad mot Vuxengruppen och Biståndsgruppen.

Barn- och familjegruppen

Gruppens personalbudget är på 5,0 socialsekreterare, varav en tjänst är delad, 50/50 socialsekreterare/familjehemssekreterare. Socionomkompetens krävs för uppdraget.

Gruppen har sedan sommaren 2021 en vakant tjänst, då rekrytering till gruppen inte lyckats. En person anställdes men sade upp sig innan anställningen påbörjades. Avslutade utredningar har inte hunnit sammanställas och har därmed inte kunnat kommuniceras till den enskilde i skrift. Situationen har genererat övertidsarbete i barn- och familjegruppen.

Arbetet i gruppen består främst av handläggning av ärenden utifrån inkommande orosanmälningar och ansökningar men även familjerättsliga ärenden. Viss del av arbetet är av akut karaktär som kan leda till omedelbara åtgärder.

Utifrån en riskanalys som gjordes inom gruppen barn och unga, med anledning av att en specifik resurs skulle sluta i gruppen, genomfördes under våren 2021 en översyn av områden inom gruppen och verksamheten. Förslag till förbättringar och fortsättning av pågående insatser presenterades knutet till utvecklingsområden, effektiviseringar samt för socialsekreterares arbetsmiljö. En uppföljning har gjorts där det går att konstatera att enheten arbetat med insatser och åtgärder som utmynnades av översynen. Det berör organisation av arbetet med familjehem, att grupperna bistår med stöd till varandra samt handledning. Ett arbetsmiljöarbete har genomförts till viss del men enheten har nyligen påbörjat insatser även inom detta område.

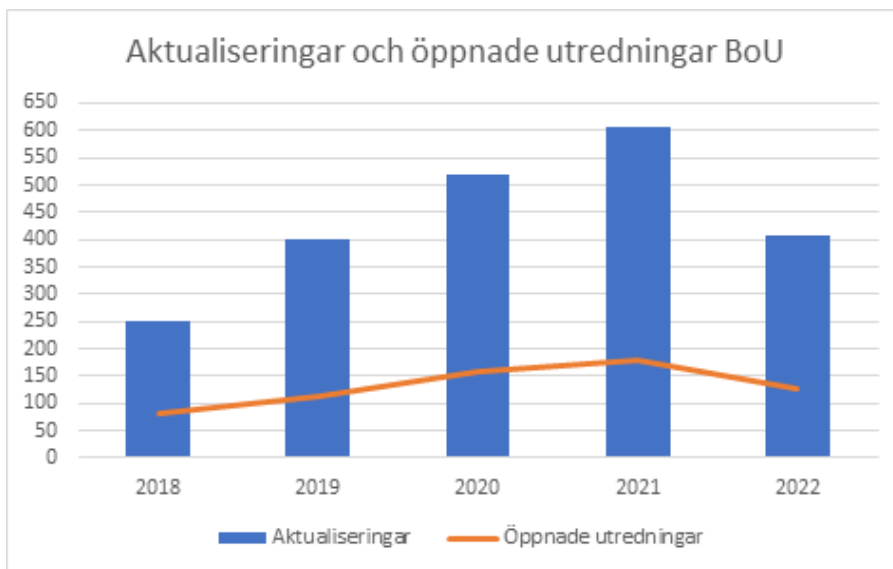
Det som förmedlades av socialsekreterare, i den översyn som genomfördes, är att det fungerar att arbeta i en arbetsmiljö med hög arbetsbelastning om det kommer perioder av återhämtning. Enligt de statistiska uppgifterna i rapporten samt utsagor från personal har det inte funnits perioder av återhämtning sedan en längre tid tillbaka (sommaren 2021). Det påverkar socialsekreterares fysiska och psykiska hälsa i hög grad, men också kvaliteten på arbetet. Socialsekreterare upplever det svårt att genomföra ett tillräckligt bra jobb när det till exempel inte finns utrymme för förberedelser eller



tid för dokumentation. En annan konsekvens är sämre service till medborgare, vilken bland annat väntetider samt inkomna klagomål är signaler på. Det har inte genomförts någon brukarundersökning (inom gruppen barn och unga) som kan påvisa detta mer konkret men det kommer ske under året.

Antal aktualiseringar och utredningar har ökat i Barn och familjegruppen mellan 2018 - 2020. Se diagram 1 nedan.

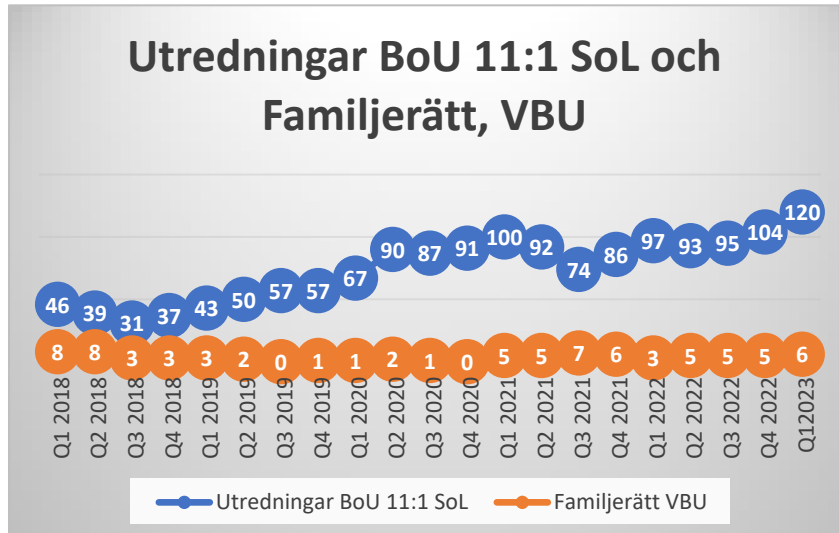
Diagram 1



Ökningen har inneburit att ärendebelastningen har ökat. Även komplexiteten i ärenden har ökat. Under 2021 och 2022 genomfördes flera utredningar som ledde till ansökningar om LVU-vård i Förvaltningsrätten. Antal pågående utredningar enl 11:1 SoL har ökat kontinuerligt sedan 2018 till och med kvartal 1 2023, se diagram 2 nedan.

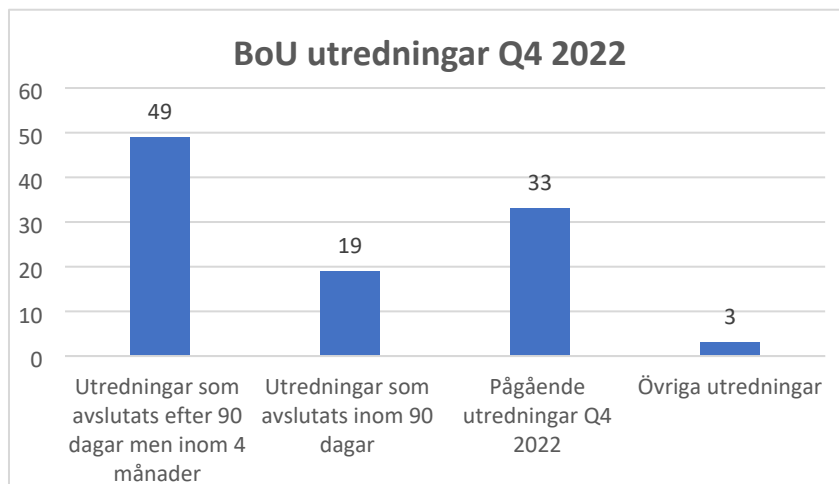


Diagram 2



Av de 104 ärendena kvartal 4 har 19 st pågått 90 dagar eller färre. Se diagram 2 a nedan.

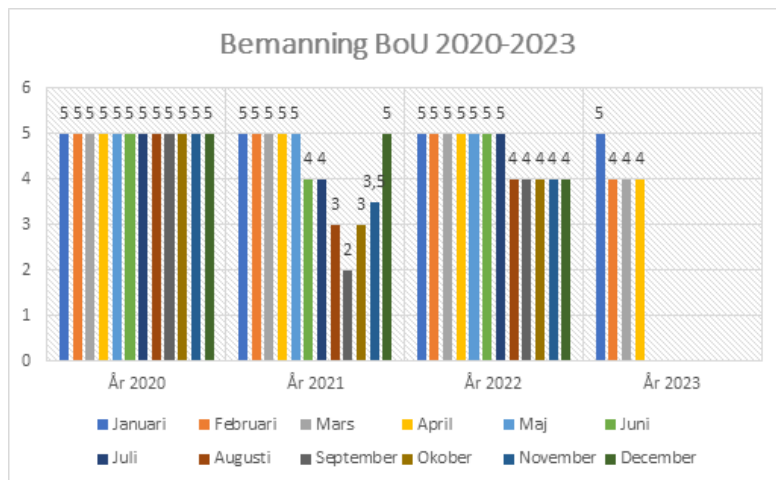
Diagram 2 a



Bemanningen i Barn- och familjegruppen har varierat över tid, från 2,0 till 5,0 handläggare. Se diagram 3.



Diagram 3



Vuxengruppen

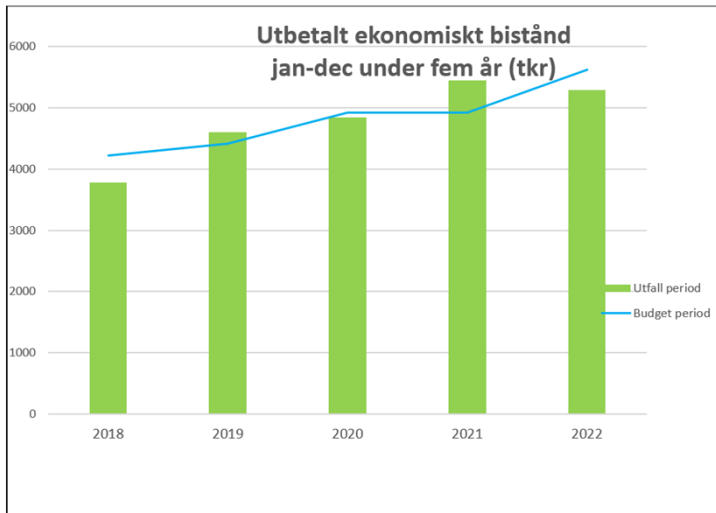
Gruppen består för närvarande av 2,0 socialsekreterare. Arbeta i gruppen kräver socionomutbildning, vilket båda har. Antalet socialsekreterare i gruppen har varierat över tid beroende på hur bemanningen har sett ut i övriga delar av verksamheten. Då det funnits vakanser i de andra grupperna har vuxengruppen fått bistå med handläggning även där.

Arbetet består av handläggning av ekonomiskt bistånd, missbruksärenden och våld i nära relation. Viss del av arbetet är av akut karaktär som kan leda till omedelbara åtgärder.

Under största delen av 2022 bestod Vuxengruppen av tre heltidsarbetande socialsekreterare, vilket var 1,0 över budget för vuxengruppen men inte på enheten totalt då barn- och familjegruppen haft vakanser. Den högre bemanningen, med tre socialsekreterare, har möjliggjort en mer effektiv handläggning. I dialog med individer aktuella för ekonomiskt bistånd, har genomförandeplaner arbetats fram, vilket tidigare har saknats i flertalet ärenden. Mål och kravställningar har tydliggjorts och resulterat i en mer stringent handläggning. Ett mindre trendbrott kan skönjas och ekonomiskt bistånd sjönk för första gången sedan 2019. Se diagram 4.



Diagram 4



År 2022 avviker från övriga år men mindre utbetalt ekonomiskt bistånd jämfört med tidigare. Fler beslut är fattade samt mer än dubbelt så många avslag jämfört med året innan, vilket till stor del beror på det förändrade arbetssättet i gruppen. Se diagram 5.

Diagram 5

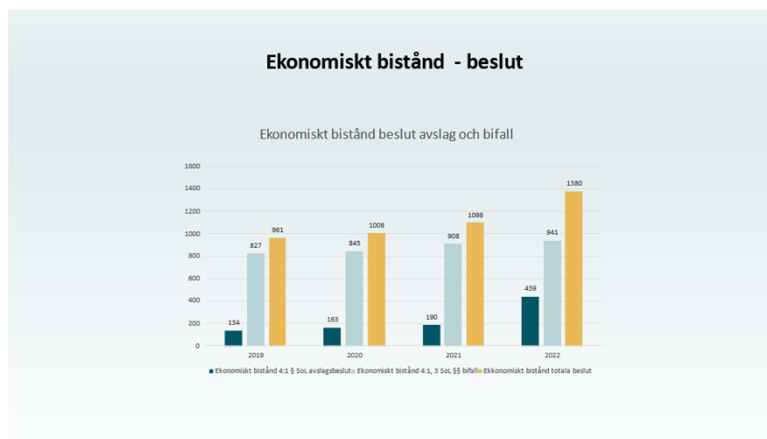
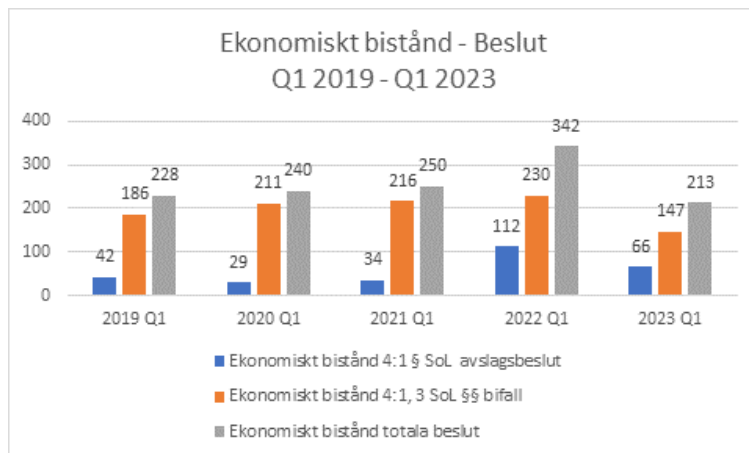


Diagram 5 a nedan, visar en kvartalsvis jämförelse gällande ekonomiskt bistånd, kvartal 1 2019 till och med 2023.

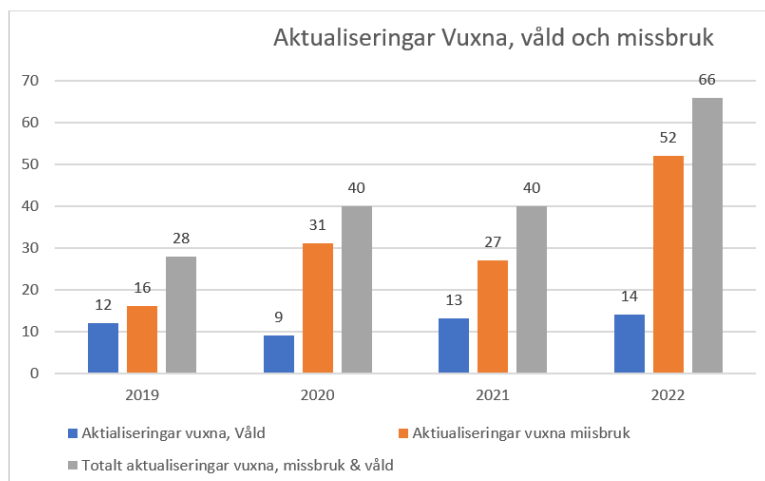


Diagram 5 a.



Antal aktualiseringar av missbruksärenden har tredubblats från 2019 till 2022. Av diagrammet framgår det inte i hur många fall som aktualiseringarna har lett till beslut om att inleda utredning. Se diagram 6.

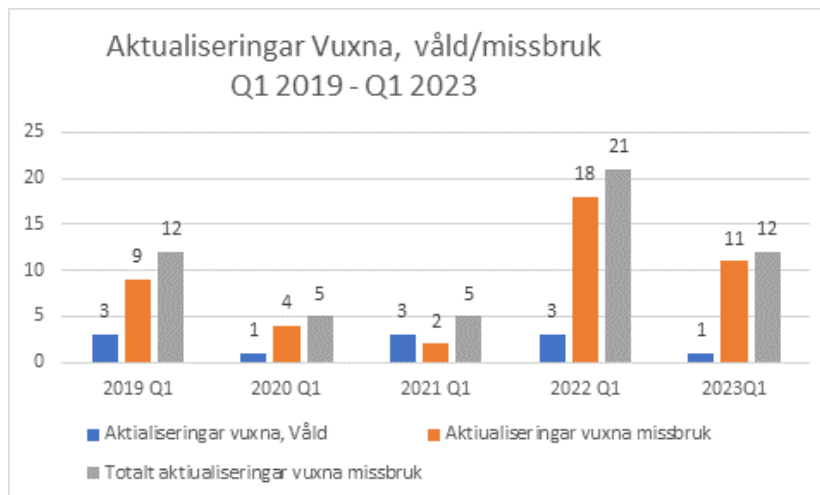
Diagram 6



Nedan diagram, 6 a, visar en jämförelse av kvartal 1 2019 till och med 2023. I åtminstone två fall har aktualiseringarna utmynnat i att LVM-utredning har inletts med beslut i Förvaltningsrätten om vård enligt LVM.



Diagram 6 a.

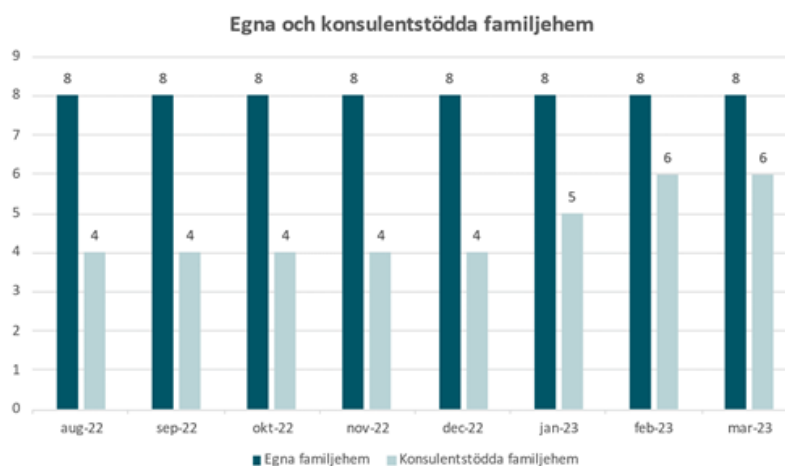


Biståndsgruppen

Gruppen består av 3,0 biståndshandläggare, 2,0 socionomer och 1,0 beteendevetare. Gruppens arbete innefattar handläggning av äldreomsorgsärenden, socialpsykiatri och LSS-ärenden. Ärendebelastningen i gruppen har ökat över tid. Se diagram 7 och 8.

Diagram 7

Barn och unga - Familjehem totalt





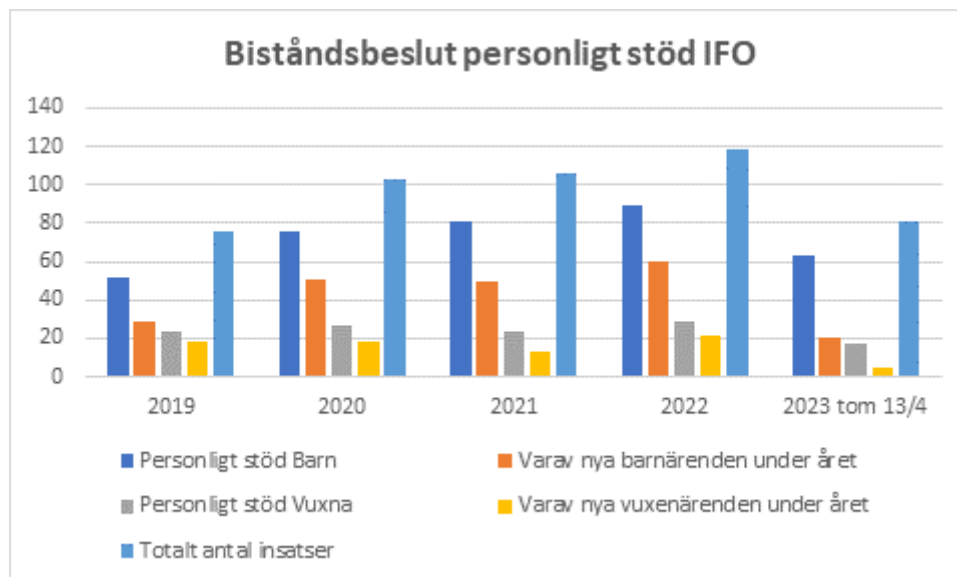
Öppenvården

Fyra kuratorer arbetar på Öppenvården. 3,0 tjänster och en delad tjänst där 0,5 är riktat mot öppenvården och 0,5 mot Familjecentralen. Arbetet innebär främst att, utifrån biståndsfattade beslut vid myndighetens Barn och familjegrupp samt Vuxengruppen, tillhandahålla stödjande och behandlande insatser. Visst förebyggande och uppsökande arbete förekommer.

Gruppen har för närvarande väntetid på närmare tre månader innan uppstart, 13 ärenden står på kö, två är vuxenärenden och 11 är barnärenden. Den som har stått längst i kö har väntat 3 månader och kommer rapporteras till IVO som ett ej verkställt beslut. Ärenden är av olika karaktär och dignitet. Prioriteringar görs utifrån behov och komplexitet.

Ärenden som inte är biståndsbeslutade redovisas *inte* i diagram 8, se nedan. Till exempel familjerättsliga samarbetsamtal, fria samtal av olika slag (inkluderat samverkansamtal med skolan samt informationssamtal om öppenvårdens verksamhet).

Diagram 8



Aktuell situation på IFO

På enheten råder en hög personalomsättning. Fem av sexton personer har sagt upp sin anställning under 2023. En socialsekreterare i Vuxengruppen slutade i februari, tjänsten kommer inte återtillsättas på grund av överanställning. Fyra socialsekreterare (en i Vuxengruppen och tre i Barn och familjegruppen) och en kurator kommer sluta i maj och en i juli. Därutöver har ytterligare en socialsekreterare annonserat att hen söker andra arbeten.



Rekryteringsinsatser har genomförts med otillräckligt resultat då vakanser inte kunnat besättas.

- En socialsekreterare har tidigare i år kunnat rekryteras till **Barn och familjegruppen**, två av fem tjänster blir då bemannade.

- En socialsekreterare har nyligen kunnat rekryteras till **Vuxengruppen**, vilket innebär att gruppen kommer bli fulltalig, dvs två personer.

I nuläget är det ovisst om tillsättning kommer kunna genomföras till **Öppenvården** med anledning av att processen fortfarande pågår. I nuläget finns endast en sökande med adekvat kompetens.

Sammantaget kan konstateras att det råder svårigheter att rekrytera lämplig och kompetent personal, en svårighet som råder i hela landet. Det är framför allt nytexaminerade socionomer utan erfarenhet av arbete med myndighetsutövning som sökt IFO:s lediga tjänster.

Vid den tidigare nytillsättningen i Barn- och familjegruppen fanns en (1) sökanden med socionomutbildning som fullföljde sin ansökan. Denna hade knappt ett års arbetslivserfarenhet, dock inte av myndighetsutövning inom barn- och familjeområdet.

Den annalkande sommaren kommer innebära stora utmaningar för att få ihop semestrar och föräldraledigheter. Två sommarvikarier har rekryterats, ingen har socionomexamen och har därmed inte behörighet att fatta myndighetsbeslut. I såväl Barn och familjegruppen som i Vuxengruppen kommer endast en ordinarie socialsekreterare åt gången vara i tjänst. Viss del av sommaren finns ingen ordinarie socialsekreterare i tjänst. Erfarenheter från förra sommaren visade att även två ordinarie socialsekreterare var för lite och resulterade i stress och oskrivna beslutsunderlag.

Vidtagna åtgärder

Enheten har gjort flera rekryteringsförsök för att besätta de vakanta tjänsterna. Rekryteringsförsöken har innefattat annonsering, betald annonsering i sociala medier, nätverkskontakter, genomgång av tidigare ansökningshandlingar samt deltagande på Campusmässan. Rekryteringsförsöken fortsätter och enheten har stöd av HR i att utarbeta en plan för kompetensförsörjning.

Utöver det har ett arbete med arbetsmiljön inletts under våren. Även här har stöd tagits från HR i planering och genomförande.

Enheten ser även över möjligheten att ha begränsade öppettider på öppenvården i sommar och att den socionom som är i tjänst bistår barn- och familjegruppen med att handlägga ärenden. Det kommer påverka möjligheterna till fältarbete samt prioritering av pågående öppenvårdinsatser.

Slutsats

Enheten har en stor utmaning i hög personalomsättning och svårigheter att rekrytera personal. Sex av sexton är vakanta tjänster och IFO arbetar aktivt tillsammans med HR för att hitta vägar att attrahera arbetskraft. Det råder brist på sökande och utvecklingen i landet har under senare år gått mot en ökad brist på erfarna socionomer, framför allt i kommunerna. Tidigare har enheten behövt lösa delar av bemanningsproblemen med inhyrda konsulter. Det är ingen långsiktig lösning då det både är dyrt och ger bristande kontinuitet men är en allt vanligare tillfällig lösning bland kommuner.



Det är dock en tillfällig lösning för att hantera verksamheten under sommaren och möjliggöra uttag av lagstadgad semester för personalen. Mycket talar för att behov personal kan komma att kvarstå även en tid efter semesterperioden då socionomstudenter som tar sin examen till sommaren redan har fått en anställning.

Bilaga 1

Extern öppenvård

Kommunens öppenvård är i vissa fall inte tillräcklig i de fall som vårdbehovet är komplext.

Köp av extern öppenvård har bedömts nödvändig för att bromsa en fortsatt negativ utveckling och förhindra placering i familjehem eller på HVB-hem. Den externa öppenvården har skräddarsyttts och anpassats utifrån det individuella barnet och familjen. Insatsen kan bedrivas under dagtid på kvällar och helger alltefter behov. Man finns också tillgänglig för akuta behov.

Pågående extern öppenvård april 2023:

Ett barn. Bloton öppenvård AB enligt en dom. Dygnskostnad 1604 kr/dygn. 30 dagar= 48.120 kr.

Ett barn. Magelungen utveckling AB. Dygnskostnad 3089 kr, 5 dagar/vecka.

Familjehemsplacerade barn

Antal familjehemsplacerade barn, april 2023. Se diagram nedan.

